

3. 5. 2019

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nové rozhodnutí Nejvyššího soudu přináší zásadní novinky v oblasti korporátní práva

V nedávné době vydal Nejvyšší soud přelomové rozhodnutí sp. zn. 27 Cdo 3885/2017 ze dne 27. 3. 2019[1], ve kterém přináší právní rozbor zásadních a často diskutovaných témat v rámci korporátního práva.

V rámci tohoto rozhodnutí se Nejvyšší soud především zabýval:

- **rozhodováním valné hromady o rozdělení zisku a vztahu k použitelnosti účetní závěrky;**
- **výkladem náležitostí pozvánky na valnou hromadu** podle ustanovení § 407 odst. 1 písm. f) zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „z. o. k.“); a
- **souladem usnesení valné hromady s dobrými mravy ve vazbě na formální pochybení.**

Rozhodování valné hromady o rozdělení zisku a vztahu k použitelnosti účetní závěrky

Senát Nejvyššího soudu se vyjádřil k otázce rozhodování valné hromady o rozdělení zisku, přičemž po rekodifikaci soukromého práva se jedná o řešení této otázky vůbec poprvé.

Použitelnost účetní závěrky za předchozí účetní období

Nejvyšší soud konstatoval, že vzhledem ke změně právní úpravy s účinností od 1. 1. 2014 nelze bez dalšího přejímat závěry, které byly přijaty při výkladu obchodního zákoníku. Podle staré právní úpravy Nejvyšší soud judikoval, že „*lhůta ke svolání řádné valné hromady určená (počítaná) od posledního dne účetního období je logicky nejen lhůtou určující, dokdy by měla valná hromada (při řádném a obvyklém chodu věci) odsouhlasit výsledky onoho účetního období, ale též nejzazší lhůtou, ve které lze výsledky účetní závěrky sloužící pro jednání řádné valné hromady pokládat za ty, jež mohou akcionářům sloužit jako reálný obraz účetnictví akciové společnosti, na jehož základě mohou kvalifikovaně rozhodovat o rozdělení zisku.*“. Výše uvedeným rozhodnutím však tento svůj závěr překlenul a uvedl, že „*Ačkoliv i zákon o obchodních korporacích určuje, že podíl na zisku se stanoví na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace (§ 34 odst. 1 z. o. k.), a současně upravuje lhůtu pro projednání řádné účetní závěrky akciové společnosti (§ 403 odst. 1 z. o. k.), uvedené závěry se nadále neprosadí. Je tomu tak proto, že zákon o obchodních korporacích – na rozdíl od obchodního zákoníku – výslovně upravuje tzv. insolvenční test (§ 40 odst. 1 z. o. k.), jenž by měl dostačovat pro dosažení cíle sledovaného výkladem přijatým ve shora citovaných rozhodnutích (tj. zabránit vyplacení podílů na zisku „na úkor“ věřitelů*

společnosti).“.

V tomto ohledu se jedná o průlomové rozhodnutí, na jehož základě bude možné, aby **valná hromada rozhodla o rozdělení zisku kdykoli v průběhu celého finančního roku za předpokladu, že společnost bude splňovat insolvenční test a výplatou zisku si nepřivodí úpadek**. Nejvyšší soud uzavřel, že **„s účinností od 1. 1. 2014 tudíž řádná účetní závěrka zpracovaná za předchozí účetní období může sloužit jako podklad pro rozdělení zisku až do konce následujícího účetního období.“**.

Výplata tantiém bez rozdělení zisku akcionářům

V souvislosti s výše uvedeným se také Nejvyšší soud vyjádřil k otázce nemožnosti vyplatit tantiémy, když nedojde k výplatě zisku akcionářům, přičemž toto dříve užívané pravidlo také vyvrátil, když uvedl, že **„ani závěry přijaté v R 13/2011, podle kterých valná hromada nemůže stanovit podíl členů představenstva a dozorčí rady na zisku (tantiému), aniž by schválila zisk k rozdělení a podíl akcionářů na takto určeném zisku (dividendu), se již s účinností od 1. 1. 2014 neprosadí.“**.

K výše uvedenému se soud přiklonil zejména z důvodu argumentace, že jiným osobám, tzn. i členům volených orgánů společnosti, může být zisk rozdělen tehdy, připouští-li to stanovby společnosti. Právo podílet se na zisku je však samozřejmě stále základním právem náležejícím akcionáři. O tom, že zisk nebude rozdělen mezi akcionáře, může valná hromada rozhodnout jen z důležitých důvodů a při respektování zákazu zneužití většiny hlasů (např. akcionář vlastní akcie bez práva na podíl na zisku).

Co se tedy týká distribuce tantiém a (ne)rozdělení podílu na zisku, tak dle Nejvyššího soudu platí, že **„s účinností od 1. 1. 2014 tedy valná hromada může rozhodnout o rozdělení zisku i tak, že jeho část rozdělí v podobě tantiém mezi členy volených orgánů (za předpokladu, že to připouští stanovby společnosti), popř. ji přidělí do fondu zřízeného stanovami a tvořeného ze zisku, a zbytek zisku ponechá na účtu nerozděleného zisku; i pro nerozdělení zbývající části zisku mezi akcionáře však musí být dány důležité důvody. Důležité důvody, pro které představenstvo (popř. jiný svolavatel) navrhuje, aby zisk nebyl rozdělen mezi akcionáře (včetně důvodů, které se podávají ze stanovby společnosti), musí být uvedeny v pozvánce na valnou hromadu [srov. § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k. a výklad podaný výše].“**.

Náležitosti pozvánky na valnou hromadu - návrh usnesení a jeho zdůvodnění

Nejvyšší soud se rovněž zabýval otázkou náležitostí pozvánky na valnou hromadu, a to konkrétně výkladu ustanovení § 407 odst. 1 písm. f) z. o. k. stanovující, že pozvánka na valnou hromadu obsahuje mimo jiné alespoň návrh usnesení valné hromady a jeho zdůvodnění. Zásadní posuzovanou otázkou v tomto případě bylo, zdali jako zdůvodnění usnesení valné hromady o rozdělení zisku postačí v pozvánce pouze odkázat na dokumenty o ekonomickém stavu společnosti, jako jsou např. účetní závěrka či zpráva o podnikatelské činnosti společnosti a stavu jejího majetku.

Z výše uvedeného judikátu vyplývá, že osoby svolávající valnou hromadu jsou povinny udělat vše pro to, aby zajistili odpovídající informovanost akcionářů, tzn. aby akcionáři měli dostatek informací, na jejichž podkladě budou schopni učinit ve věci informované rozhodnutí. V rozhodnutí se přímo uvádí, že: **„Pozvánka na valnou hromadu musí akcionářům poskytnout dostatečné informace nezbytné k tomu, aby se dozvěděli nejen, kdy a kde se bude valná hromada konat, ale (mimo jiné) také, jaké záležitosti bude projednávat (srov. zejména ustanovení § 407 z. o. k.), aby se mohli (v dostatečném časovém předstihu) na valnou hromadu připravit se znalostí věci a aby mohli uvážít, jak budou se**

svými akcemi hlasovat, případně zda a komu udělí plnou moc k účasti na valné hromadě a jaké svému zmocněnci udělí pokyny, aby za ně na valné hromadě hlasoval, zda budou požadovat vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti či jí ovládaných osob v souladu s § 357 a násl. z. o. k., zda uplatní návrhy či protinávhrhy (§ 361 a násl. z. o. k.), zda podají protesty a jak je odůvodní (§ 424 z. o. k.), popř. zda se budou domáhat doplnění pořadu jednání v souladu s § 369 z. o. k.“.

Co se tedy týká zdůvodnění návrhu určitého usnesení, o kterém má být hlasováno na valné hromadě, **je na společnosti (osobách, jež valnou hromadu svolávají), aby předložením potřebných podkladů zajistili dostatečnou možnost akcionářům připravit se na valnou hromadu a hlasovat o daném navrhovaném usnesení, samozřejmě v rámci možností, které lze po nich spravedlivě požadovat.**

V tomto ohledu se v judikátu uvádí i příklady, co by měla pozvánka obsahovat nebo jak by mohla případně vypadat v případě, kdy se navrhuje přijmout nové znění stanov či schválení účetní závěrky a uvádí: „...pozvánka na valnou hromadu může být v závislosti na konkrétních okolnostech (pořadu jednání, typu záležitostí, které mají být projednány, poměrech dané společnosti atd.) značně obsáhlá. Např. má-li valná hromada rozhodovat o změně stanov společnosti, musí pozvánka obsahovat – jakožto součást návrhu usnesení valné hromady – celé znění navrhovaných změn stanov (nestačí tudíž do pozvánky uvést toliko charakteristiku podstaty navrhovaných změn stanov, jak to umožňovalo ustanovení § 184a odst. 6 obch. zák.). Je-li přitom navrhovaná změna stanov rozsáhlá, lze (zpravidla pro přehlednost) text změny stanov pojmout do samostatné přílohy, jež bude součástí pozvánky, a v návrhu usnesení uvést, že valná hromada schvaluje změnu stanov ve znění uvedeném v (konkrétní) příloze. Obdobně, schvaluje-li valná hromada účetní závěrku či smlouvu o výkonu funkce, musí být účetní závěrka či schvalovaná smlouva součástí návrhu usnesení, přičemž je lze – zejména pro lepší přehlednost – umístit do samostatné přílohy pozvánky (jež bude součástí pozvánky a na niž se odkáže v textu návrhu usnesení).“.

Důležitým závěrem je tedy to, že **„Důvody, pro které je navrhováno přijetí určitého usnesení, by zásadně měly být uvedeny stručně, jasně a výstižně. Ze zdůvodnění by akcionářům mělo být (bez vynaložení nepřiměřeného úsilí a času) zřejmé, proč představenstvo (popř. jiná osoba svolávající valnou hromadu) navrhuje, aby valná hromada o dané záležitosti rozhodla, a proč se tak má stát navrhovaným způsobem. Jeví-li se s ohledem na konkrétní okolnosti jako vhodné či dokonce nezbytné, aby tyto důvody byly rozvedeny podrobněji, lze – obdobně jako v případě návrhů usnesení příkladmo uvedených výše – tyto důvody uvést v textu pozvánky stručně a dále je rozvést v samostatné příloze (jež bude součástí pozvánky a na niž se odkáže v textu pozvánky, v části zdůvodnění návrhu usnesení).“.**

Přičemž v souvislosti s učiněním informovaného rozhodnutí o přijetí rozhodnutí o rozdělení zisku nepostačí akcionáře pouze bez dalšího komentáře odkázat např. na zprávu o hospodářské činnosti společnosti či účetní závěrky, ale je třeba je např. upozornit na některé podstatné pasáže, které mohou mít vliv na učinění daného rozhodnutí, aby akcionáři následně bez vynaložení nepřiměřeného úsilí a času mohli učinit rozhodnutí. Nejvyšší soud pak uzavírá, že: „Zdůvodnění však vždy musí odpovídat účelu, pro který zákon tuto náležitost pozvánky vyžaduje. Za zdůvodnění návrhu usnesení nelze zpravidla považovat paušální odkaz na rozsáhlé dokumenty obecné povahy, z nichž akcionáři nemohou získat potřebné informace v nezbytném rozsahu bez vynaložení nepřiměřeného úsilí a času.“.

Soulad s dobrými mravy a neplatnost usnesení valné hromady

V posledním bodu se Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí vyjadřoval k otázce souladu usnesení valné hromady s dobrými mravy jako důvod, pro který je možno také vyslovit neplatnost valné hromady.

Nejvyšší soud uvedl, že „Skutečnosti, v nichž dovolatelé spatřují rozpor usnesení o rozdělení zisku s dobrými mravy (totiž že výše přidělu do sociálního fondu, z něhož jsou poskytována plnění „zaměstnancům a managementu“, není vázána na výši zisku, nýbrž na výši mezd), však samy o sobě rozpor s dobrými mravy nezakládají. Na tom, že se akcionáři rozhodnou v souladu se stanovami podělit o (třeba i významnou) část zisku společnosti se zaměstnanci, nelze bez dalšího shledávat nic nemravného. Nemravnost pak nelze automaticky spatřovat ani v tom, že velikost této části se odvíjí od výše mezd, a nikoliv od výše zisku.“

V této souvislosti se dále soud vyjadřuje k ustanovení § 424 z. o. k. ohledně toho, kdo může namítat neplatnost usnesení valné hromady, kdy z gramatického výkladu tohoto ustanovení vyplývá, že právo domáhat se neplatnosti usnesení valné hromady náleží těm akcionářům, kteří se valné hromady bez ohledu na důvody nezúčastnili. Ve spojitosti s ustanovením § 428 z. o. k. má pak takový akcionář lepší postavení, než ten, který se valné hromady zúčastnil a podílel se na rozhodování. Nejvyšší soud zde otevírá výkladovou otázku pro soudy, zdali výše uvedený výklad nelze teleologickým výkladem § 421 z. o. k. překlenout a zúžit ho tak, že se bude aplikovat na akcionáře, jež se nezúčastnili valné hromady z vážných (omluvitelných) důvodů.

Mgr. Bc. Štěpánka Vajdová,
advokátní koncipientka

Mgr. Jakub Málek,
partner

[PEYTON legal advokátní kancelář s.r.o.](#)

Futurama Business Park
Sokolovská 668/136d
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 227 629 700

E-mail: info@plegal.cz

[1] Text rozhodnutí je k dispozici >>> [zde](#).

Další články:

- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)